

Sagutang Papel sa Araling Panlipunan

Kuwartar 2

Aralin

8

Sagutang Papel sa Araling Panlipunan Baitang 4
Kuwartar 2: Aralin 8 (Linggo 8)
TP 2024-2025

Ang materyal na ito ay inilaan lamang para sa paggamit ng mga guro na kalahok sa implementasyon ng MATATAG K to 10 Curriculum sa taong panuruang 2024-2025. Layunin nitong mailahad ang nilalaman ng kurikulum, pamantayan, at mga kasanayang dapat malinang sa mga aralin. Ang anomang walang pahintulot na pagpapalathala, pamamahagi, pagmomodipika, at paggamit ay mahigpit na ipinagbabawal at may karampatang legal na katumbas na aksiyon.

Ang mga nahiram na nilalaman na kasama sa materyales na ito ay pag-aari ng mga may karapatang-sipi. Ginawa ang lahat upang malaman ang pinagmulan at makahingi ng permiso na magamit ang mga ito mula sa nagmamay-ari ng karapatang-sipi. Ang mga tagapaglathala at pangkat ng tagabuo ay walang anomang karapatan sa pagmamay-ari para sa mga ito.

Mga Tagabuo

Manunulat:

- Mark Ian C. Tagami (Mariano Marcos State University)

Tagasuri

- Florisa B. Simeon, Ph.D. (Philippine Normal University — Manila)

Mga Tagapamahala

Philippine Normal University
Research Institute for Teacher Quality
SiMMER National Research Centre

Ang bawat pag-iingat ay ginawa upang masigurado ang katiyakan ng mga impormasyong nakapaloob sa materyales na ito. Para sa mga katanungan o fidbak, maaaring sumulat o tumawag sa Tanggapan ng Direktor ng *Bureau of Learning Resources* sa mga numero ng telepono (02) 8634-1072 and 8631-6922 o mag-email sa blr.od@deped.gov.ph.

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin/ Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #1.1: SPOT-ify #Dinggin ang Musikong Mahimig)

II. Layunin:

1. Nasusuri ang nilalaman o mensahe ng kantang naglalarawan sa kapaligiran at mga likas na yaman

III. Mga Kailangang Materyales:

- Laptop/Desktop
- Speaker
- Papel

IV. Panuto: Suriin ang mensahe o nilalaman at mga konseptong ipinapabatid ng kantang ito, “Majarlica – Kalikasan” <https://www.youtube.com/watch?v=0Zb33f1H9oM>

V. Sintesis/Pinagymang Pagsasanay/Pinalawak

Sagutan ang mga tanong nang malalim at tuwiran.

1. Ano ang ibig ipahiwatig sa atin ng awitin?
2. Sa pagmamasid mo sa ating kapaligiran, totoo bang repleksyon ang kanta sa kasalukuyang kalagayan nito?
3. Sa bahaging ito ng kantan., “Liwanag ang bumubuhay at gumagabay sa Kalikasan”, ano sa tingin mo ang liwanag na tinutukoy dito?

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #1-3: K-W-H-L CHART (#iKuwento, Wariin, Hanapin, Lagumin)

II. Layunin:

1. Naitatala ang mga impormasyong kailangan sa K-W-H-L chart patungkol sa aralin

III. Mga Kailangang Materyales:

- Malinis na papel o sagutang papel
- *Multimedia materials*

IV. Panuto:

Hinihingi ng makikitang tsart sa ibaba ang iyong inisyal at pinal na pag-unawa patungkol sa aralin. Punan ang hinihinging impormasyon.

Ano-ano ang nalalaman ko? K	Ano-ano ang gusto ko pang malaman W	Paano ko pa ito matututunan? H	Ano-ano ang natutunan ko? L
1. _____ _____ _____ _____	1. _____ _____ _____ _____	1. _____ _____ _____ _____	1. _____ _____ _____ _____
2. _____ _____ _____ _____	2. _____ _____ _____ _____	2. _____ _____ _____ _____	2. _____ _____ _____ _____
3. _____ _____ _____ _____	3. _____ _____ _____ _____	3. _____ _____ _____ _____	3. _____ _____ _____ _____

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #1.2: S-D-G sheet (#Sagot sa Daigdigang Ganap)

II. Layunin:

1. Naitatala ang mga impormasyon patungkol sa laikas-kayang pag-unlad

III. Mga Kailangang Materyales:

- Malinis na papel/sagutang papel
- *Powerpoint presentation/visual aid*

IV. Panuto:

Ang mga mag-aaral ay kanilang tutukuyin kung ang nasa akronim na S-D-G sa pamamagitan ng mga pahayag na makikita sa ibang hanay.

Gawing gabay ang mga pahayag na makikita sa ibang hanay upang matukoy ang konsepto.

1. S _____ o S _____	• Ito ay layuning panlipunan na may kinalaman sa kakayahan ng mga tao na ligtas na mamuhay nang magkasama sa mundo sa loob ng mahabang panahon. • Ito ay ang pagpreserba pa sa kapaligiran upang ito ay magamit pa sap ag-unlad sa kinabukasan. Panuto: Maaari pang magbigay ng iba pang pahayag o halimbawa ang mga mag-aaral patungkol dito.
2. D _____	• ay isang proseso na lumilikha ng paglago, pag-unlad, positibong pagbabago o pagdaragdag ng mga sangkap na pisikal, pang-ekonomiya • KASINGKAHULUGAN: pagpapaunlad; paglago; pagbabago; kaunlaran Panuto: Maaring hayaan ang mga mag-aaral na maglahad o magkwento patungol sa topiko kung mayroon silang mai-ugnay dito.
3. G _____	• KASINGKAHULUGAN: tunguhin, adhikain, layunin • HALIMBAWA: Gustong gusto ni Maria na maging isang guro, ito'y kanyang _____, dahil gusto niyang makatulong sap ag-aaral ng mga mag-aaral. Panuto: Bukod sa pahayag, maaari pang magpakita ng halimbawa ang guro gamit ang naaangkop na larawan.

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #1.3: Ugnay-Unawa (#Ating Ilapat at Iugnay)

II. Layunin:

1. Naipapakita ang pag-unawa sa kahalagahan at kahulugan ng likas-kayang pag-unlad

III. Mga Kailangang Materyales:

- Malinis na papel/sagutang papel
- *Powerpoint presentation/visual aid*

IV. Panuto: Sa bahaging ito, ang mga mag-aaral ay kanilang ibabahagi aang mga kahulugan at kahalagahan ng likas-kayang pag-unlad sa pamamagitan ng talaang ito.

Kahulugan o Konseptong maaring i-ugnay	Likas-kayang Pag-Unlad	Kahalagahan
1. _____ _____ _____		1. _____ _____ _____
2. _____ _____ _____		2. _____ _____ _____
3. _____ _____ _____		3. _____ _____ _____

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #2-3.1: Isipin-Iugnay-Ibahagi (#Mga Tatlong “I” na Dapat Pinapatnubay)

II. Layunin:

1. Naiuugnay ang mga konsepto ng likas-kayang pag-unlad sa mga makikitang multimedia materials

III. Mga Kailangang Materyales

- Papel

IV. Panuto:

Pagkatapos tukuyin ang mga ideya sa naunang gawain, ang mga mag-aaral, sa pamamagitan ng dalawahan o tatluhan, ay dapat na bigyang diin ang pagbibigay ng kahulugan o ugnayan ang awitin sa mga iba’t ibang larawan. Kinakailangan ring ibahagi ng mag-aaral ang kanyang opinyong patungkol dito.

MGA LARAWAN	ISIPIN-IUGNAY-IBAHAGI
 Kinuha mula sa: https://www.tripoto.com/el-nido/trips/philippines-a-tropical-paradise-5ca4c65236ea7	
 Kinuha mula sa: https://tateess.blogspot.com/2014/03/	

pilipinas-at-maruming-kapaligiran-is.html	
 Kinuha mula sa: https://borgenproject.org/urbanization-in-developing-countries/	
 Kinuha mula sa: https://web.facebook.com/p/Happy-Kids-Foundation-100080013714762/?_rdc=1&_rdr	

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwarter	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #2-3.2: Ugnay-Unawa (#Ating Ilapat at Iugnay)

II. Layunin:

1. Nailalahad ang mga katanungan patungkol sa mga suliranin sa pagsulong ng likas-kayang pag-unlad

III. Mga Kailangang Materyales:

- Malinis na papel/sagutang papel
- *Powerpoint presentation/visual aid*

IV. Panuto:

Sa bahaging ito, ang mga mag-aaral ay kanilang pupunan ng mga impormasyon ang ating #BakitList. Para mas magabayan ang mga mag-aaral, maaaring gawing gabay ang katanungang ito sa pagtala sa ating #BakitList ng kanilang tugon.

#BakitList

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	ARALING PANLIPUNAN	Kuarter	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #4.1 : Ugnay-Unawa (#Ating Ilapat at Iugnay)

II. Layunin:

1. Nasusuri ang mga gawain o program ana nagsusulong sa likas-kayang pag-unlad at epekto nito sa lokalidad

III. Mga Kailangang Materyales:

- Malinis na papel/sagutang papel
- *Powerpoint presentation/visual aid*

IV. Panuto:

Sa bahaging ito, ang mga mag-aaral ay kanilang ibabahagi ang mga naoobserbahang gawain o programang isinasagawa sa kanilang mga barangay o bayan na tuluyang nagsusulong sa likas-kayang pag-unlad at mga epekto nito sa mga mamamayan.

GAWAIN O PROGRAMA NA NAGSUSULONG NG LIKAS-KAYANG PAG-UNLAD	EPEKTO NITO SA INYONG LOKALIDAD
1. _____ _____ _____ _____	1. _____ _____ _____ _____
2. _____ _____ _____ _____	2. _____ _____ _____ _____
3. _____ _____ _____ _____	3. _____ _____ _____ _____

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #4.2: 3-2-1 (Numero ng Karunungan)

II. Layunin:

1. Naipapakita ang pag-unawa sa mga konsepto ng likas-kayang pag-unlad

III. Mga Kailangang Materyales

- *Malinis na papel*
- *Powerpoint presentation/visual aid*

IV. Panuto:

Sa bahaging ito, ang mga mag-aaral ay kanilang itatala ang mga impormasyon o detalyeng kanilang nakalap o naunawaan sa aralin. Gawing gabay ang makikitang tsart.

3 bagay na natutunan sa aralin	2 ideyang nalinawan ka mula sa dati mong nalalaman dito	1 bagay na naranasan mo na may ugnay sa aralin
1 _____ _____ _____ _____	1 _____ _____ _____ _____	1 _____ _____ _____ _____
2 _____ _____ _____ _____	2 _____ _____ _____ _____	2 _____ _____ _____ _____
3 _____ _____ _____		

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #4.3: A-B-K-D (Alpabetong Tampok ay Dunong)

II. Layunin:

1. Nailalapat ang kaalaman sa likas-kayang pag-unlad sa gawain

III. Mga Kailangang Materyales

- Malinis na papel/sagutang papel
- *Powerpoint presentation/visual aid*

IV. Panuto:

Sa gawaing ito, ang mga mag-aaral ay kanilang ilalagom o ibubuod ang mga mahahalagang konseptong kanilang napag-aralan, naobserbahan o naranasan patungkol sa aralin at mga iba't ibang gawain. Gawing gabay ang tsart.

A	ng mga konsepto o ideya ay ...
B	ibong bibo akong malaman ang aralin kasi ...
K	ahalagahan nito sa akin ay ...
D	apat ko pang pagyamanin ang kaalaman upang...

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #5.1: Hiling-Dinggin (#WallWisher)

II. Mga Layunin:

1. Naipapahayag ang mga ninanais o mga posibleng magawa sa pagsulong ng likas-kayang pag-unlad

III. Mga Kailangang Materyales:

- Malinis na papel/sagutang papel
- Multimedia Material
- Cartolina/Manila Paper
- Marker

IV. Panuto:

Sa bahaging ito, ang mga mag-aaral ay kanilang itatalaang kanilang mga kahilingan para sa mga mamamayan upang mas mapalakas pa ang pagsulong ng likas-kayang pag-unlad ng mga pinagkukunang yaman. Gamit ang mga *sticky notes*, kanilang ilalahad at ipapaskil sa #WallWisher na gagawin ng guro.

Ito ay isang halimbawa

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
-------------------	--------------------	-----------------	---

Bilang ng Aralin	8	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Pagkamit ng Likas-kayang Pag-unlad (<i>sustainable development</i>)		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #5.2: Tayahin ang Nalalaman

II. Layunin:

1. Naipapakita ang kahusayan sa pagsagot ng mga katanungan

III. Mga Kailangang Materyales:

- Malinis na papel/sagutang papel
- *Powerpoint presentation/visual aid*

IV. Panuto:

Sagutin ang mga sumusunod na tanong. Isulat ang TITIK ng tamang sagot bago ang bilang.

1. Kailan natukoy ng United Nations Conference on Human Environment ang posibilidad na ugnayan ng kalikasan at ng kaunlaran?
A. 1972 B. 1989 C. 1992 D. 2013
2. Kinakailangan ang pagtutulungan ng mga tao sa pamayanan upang mapangalagaan ang yamang lupa. Ano ang isa sa mga paraan na maaaring gawin?
A. Umasa sa tulong ng kalikasan C. Gumamit ng mga pataba at patubig
B. Iwanang nakatiwangwang ang lupa D. Gawing mabilis ang paraan ng pagtatanim
3. Alin ang nagpapakita ng pangangalaga sa yamang tubig?
A. Pagsasagawa ng *reforestation*
B. Pagtatapon ng dumi at kemikal sa tubig
C. Pangangisda kung panahon ng pangangitlog
D. Paggamit ng lambat na may katamtamang butas
4. Alin ang hindi makatutulong sa pangangalaga sa yamang mineral?
A. Pagsasagawa nang maayos na pagtatambak ng hinukay na lupa
B. Paglinang sa mga minahan ng sinoman kahit walang pahintulot
C. Pananalisis sa pinakabagong paraan ng pagtuklas ng mineral
D. Maging responsableng mamamayan sa paggamit ng mga yamang mineral
5. Alin sa sumusunod na pangungusap ang nagsasabi tungkol sa likas kayang pag-unlad (*sustainable development*)?
A. Pangangibang bansa ng mga Pilipino upang maghanapbuhay.
B. Walang habas na paggamit ng mga pinagkukunan natin ng likas na yaman.
C. Putulin ang mga puno sa kagubatan para sa proyektong pang-~~i~~imprastruktura
D. Pagtugon sa pangangailangan at mithiin ng mga tao na may pagsaalang-alang sa kakayahan at abilidad ng susunod na henerasyon
6. Ang sumusunod ay nakahahadlang ang konsumerismo sa ng likas-kayang pag-unlad maliban sa isa. Ano ang naiiba?
A. labis na dumarami ang basura na nakasasama sa kalikasan
B. nasasayang ang likas na yaman dahil sa labis na paggamit nito

- C. nauubos nang mabilis ang likas na yaman dahil sa labis na paggamit
- D. magsulong ng mga programang nagpapanatili ng kapaligiran

- ____ 7. Paano nakatutulong sa likas-kayang pag-unlad ang paggamit ng napapalitang enerhiya?
- A. napagkakaisa ng mga layunin ng mga mamamayan
 - B. napipigilan nito ang panganib na dulot ng kalamidad
 - C. napapanatili nito ang suplay ng pagkain at tubig
 - D. naiibsan nito ang epekto ng pagbabago ng klima
- ____ 8. Ang sumusunod ay nagsusulong ng likas-kayang pag-unlad maliban sa isa. Ano ang naiiba?
- A. Gumamit ng *LED lights*
 - B. huwag magsayang ng pagkain
 - C. magtipid sa paggamit ng kuryente
 - D. magtapon ng basura kung saan-saan
- ____ 9. Ito ay tumutukoy sa mga pinagkukunan ng enerhiya na napapalitan.
- A. *energy drive*
 - B. *energy usage*
 - C. *energy efficiency*
 - D. *renewable energy*
- ____ 10. Ito ay tumutukoy sa pagbabawas sa konsumo ng enerhiya nang hindi isinasakripisyo ang bisa o benepisyo ng kagamitang kumokonsumo nito.
- A. *energy efficiency*
 - B. *energy conservation*
 - C. *energy saving*
 - D. *energy source*

Suriin ang larawan. Lagyan ng tsek (/) kung ang larawan ay nagpapakita ng likas kayang pag-unlad o pangangalaga sa kalikasan at ekis (x) kung hindi.

SAGUTANG PAPEL NG PAGKATUTO

Asignatura	Araling Panlipunan	Kuwartar	2
Bilang ng Aralin	1	Petsa	
Pamagat ng Aralin / Paksa	Kolonyalismo at Imperyalismo		
Pangalan:		Baitang at Pangkat:	

I. Bilang ng Gawain #5.3: 3K: Kontrata Ng Katapatan Sa Kapaligiran (#Commitment Wall)

II. Layunin:

1. Nakagagawa ng mga aksyon na nagsusulong ng likas-kayang pag-unlad

III. Mga Kailangang Materyales:

- Manila paper
- Pentel pen
- Malinis na papel/sagutang papel
- Powerpoint presentation/visual aid

IV. Panuto:

Sa isang malaking *Commitment Wall*, ang mga mag-aaral ay kanilang itatala ang kanilang mga pangako o *commitment*, mga kaya nilang gawin, para sa pagsusulong ng likas-kayang pag-unlad ng mga pinagkukunang likas-yaman.

Gawing gabay ang pahayag na ito: **Bata man akong maituturing, ngunit sa aking mumunting gawain, kayang kaya kong isulong ang likas-kayang pag-unlad ng yaman ng bansa sa pamamagitan ng ...**

[illegible]